

גמ פשוט פרק עשירי בבא בתרא

קעא.

עין משפט גר מצוה

(א) וספיקא דמסות מילא
 מיטין, (ב) ספיקא: הנהגה
 (ג) גיל מוזן ראשון, רש"י
 (ד) לפי האמת גיל רבי נטמן
 (ה) גיל רבי נטמן, (ו) מי
 רבי תמר, (ז) גיל מוזן, (ח)

הנהגות הב"ח

(א) וספיקא דמילא וכו' וכו'
 דמי נתן: (ב) ר"ה וטעם
 וכו' רבין דהכל: (ג) ר"ה
 ומכין והא רבי יהודה:
 (ד) ר"ה תמי פליגא על
 רבוחין וכו' רבי נטמן
 נתן: (ה) ר"ה אמר רבי
 סתם וכו' דמפיק לנתן
 הקד' ולחכי מחיל הב"ח
 והר קאמר: (ו) רבי ר"ה
 אלא וכו' דמפיק רש"י
 שטו וכו' אלא וכו' וכו'
 רש"י: (ז) ר"ה אלא וכו'
 לענוה על שטו וכו' אמר
 רבין, ר"ה וכו' אלא וכו' אלא
 תמו כדמיי רבי נטמן:

בשלמא בי דינא מקרעין ומחליפין אחר וכותבין אותו מוזן ראשון לטרופי שלא כדין מוזן ראשון דמן הדין לא אליס שטרא למיטרף אלא מיוס שנכתב ואילך אלא ב"ד אלימי ומפקעי ממונא דהפקד בית דין הפקר דנפקא לן (נטמן לוי): מאלה הנחלות (ויאשע יטן): **אלא עדים**

בשלמא בי דינא מקרעין ומחליפין אחר וכותבין אותו מוזן ראשון לטרופי שלא כדין מוזן ראשון דמן הדין לא אליס שטרא למיטרף אלא מיוס שנכתב ואילך אלא ב"ד אלימי ומפקעי ממונא דהפקד בית דין הפקר דנפקא לן (נטמן לוי): מאלה הנחלות (ויאשע יטן): **אלא עדים**

אלא עדים שעשו שליחותן ב'ו' תימה קאת על הלשון דמשמע (ו) שעשו שליחותן כבר גורס שלא יעשו כי יהיה דהתקבל (נטמן דף סג): דתמי תפוחא ושמה היה תפוחא וקאמר עשו עדים שליחותן ולא יכתבו עוד הם אלא לא עשו שליחותן מעולם דהויא לה מלוה על פה שאין יכולין לכתוב מוזן ראשון דל"כ ה"ל מוקדם גמור ועוד דהתם בניטין מה שאין יכולין לעשות שליחותן וכו' משום ששליחותן פסקה משעה שעשו את הראשון ואם יעשו אחר אין זה שליחותו של הנבעל שלא זכה לכתבו אלא לפי שכן וכי עדים לכתוב שני יכולין לעשות והכא אע"פ שהיה מלוה להם לכתוב לעשות את הראשון לא יעשו דל"כ מאי דזקיקה דמלוה לקרוע שטר הראשון אם אין הלויה כופיה לך ואם כן רזאה הלויה נכך דאין לומר כי הלויה אינו רזאה אלא מוזן שני כי מה טענה היה לו זכה לכתבו כד"ל כדל"כ לפי שכן וכי עדים אע"פ שעשו שליחותן וכבר חלה שגגוד על דין יכולין לעשות נשכיל כך שטר אחר כיצא בראשון מאחר שדומה למוקדם ואפי' אם מלוה להם הלויה אין זו כגדל שאם כן יאמרו כל שטר מוקדם כבר ואפי' למיחמה נשכיל מוקדם אלא נכמה שיכתבו לו ב"ד מוזן ראשון לא יצא לחתום בשטר מוקדם כי ידעו שהוא פסול וזוהי יתלו הכשרו שב"ד אלימי לאפקועי ממונא והלשון מגומגם צימת: **כותבין אפי' עשרה שורות** ואם תאמר למאי דק"ד דנאחרות מיירי תקשי הא דאמר לעיל (דף קסח): אכל בשטרי מקח ומכר כותבין חוץ מאחרות שבו וי"ל דלעיל הכי פירשו דהוא אמר אבד שטר חובי וחישינן דלמא טריף והדר טריף אכל הכא מיירי בשדיונו לנו שנאכל או ראינוהו שטרף: **מוזן ראשון** ר' יהודה לא פירש לר' יוסי מוזן ראשון אלא ברייתא היא שניה במילתיה דרבי יהודה לפי האמת: **שואם** הווקעו (ו) דעירובו של שטר. הא ליפלא משמע שאין תמוז להדיא כך אלא דוג' בניקוס) והוא חל ביום חמישי ועתה נאמרת ג' בניקוס מכוונת בשבת וכן ביום שני בשבת שניה של תשרי (ו) והוא חל בשבת נמלאת עונתו מכוונת ביום הכפורים ותימה נימא דעטע בקביעא דירחא ויהיה כבר לרבי יוסי ואמאי פסול ולר' יהודה נמי ניחא טפי למימר הכי ממה שאמר שכתב (ו) (למחובא) בעלמא בשלמא ליום הכפורים לא קשוי מוידיו כיון שמוכר בחיזה יום לשנוע שאותו יום היה ידוע שהיה יום הכפורים שבה לא היה טענה אלא משנת קשה ואומר ר"י דמיירי אחר רובו של חש דאמר בחיו בודקין (סנהדרין דף מה): דאי אפשר דלא שמע: **מסוקף**

קב א מ"י פליג מל' מלה ליה ה"ל טו פתח עשין דג טוסי' מ"ח מ"י ד ספ"א א:
 קב ב טוסי' מ"ח מ"י רל' ספ"א א נכתיב:
 קב ג מ"י פליג מל' מלה ליה ה"ל טו פתח עשין דג טוסי' מ"ח מ"י ד ספ"א א:
 קב ד טוסי' מ"ח מ"י רל' ספ"א א נכתיב:

רבינו גרשום

שלם דבית דין יש להם כח לעשות כן: אלא עדים שעשו שליחותן בפני ראשונה שחבטו כשיהיה כל החוב בשטרם מאתו וכן מי יש להם כח לחזור ולעשות שליחות אחרת לקרוע ולכתוב שטר שני ולחתום בו בשטר מוזן של ראשון והא נפיק ל' הנהג' והיא שטרא דאחרת הוא: ומקשי' ואלו ודאי כח לעשות לחזור ולעשות שליחות אחרת: והאמר רב יהודה כותבין העדים אם רצו אפי' עשרה שורות על שדה אחת. היינו כמה שליחות: ומשני רב יוסף אמר בשטר מתנה. יכול לעשות אפי' עשרה שורות לפי שבשטר מתנה אם יצא ב"ח ממנו המתנה (ואין יכולין הע"י לכתוב אפי' י" שורות שלא באחריות דבין שאין שום אחריות אל פניו טריף ברייתא. אבל בשטרי הלוואה יכולין לטרוף בהן אפי' לעולם לחזור ולעשות שליחות אחרת לקרוע ולכתוב אלא כ"ה דין אלו ולא עדים: כ"ה ברייתא. דאמר רב נתן וי"א שמיטתא ליה לרב וזו היא עיקר הברייתא דהנאי הרי שהיו נושין בו. ומשני ר' בריה אמר כותבין שובר. שנתן הקנה המלה אחר כדי שיפיק ללוה למצורו שפשוטו שאם יאבד שוברו ונמצא זה מוציא שטר ונזכר חובו משלם. ואחר ששטר קיים ויכול לטרוף הלקוחות מוזן ראשון אפי' שטרם לו כפינה חובו: ומקשי' והוא ר' יהודה וכו' מימין ראשון אמר. אם כן במאי קא פליג ר' יוסי עליה: הכי קאמר ליה ר' אבא: יוסי לר' יהודה א' מוזן ראשון קאמר. דאמאי אמר: פליגנא עלך בחדא דאמינא דכותבין שובר ואם אמר דליחף: ואי מוזן שני קאמר. דאוקימנא לעטמא במתני: פליגנא עלך בחתי. דספורא לי דנכתב מוזן ראשון וכותבין שובר: ומונח חובו שיהא או ב' בתשרי. שהיה יום הכפורים ליה פלוגי פלוגי והוא הדין ונמי בשאר מעדים כדיוע ונמי שההלוואה לא היתה באותו היום אלא להכי כתבו כן לחורוץ שזמן השטר מאוחר הוא וכשר: וי' יוסף פוסל. דמחזי כשקרא: והלא מעשה בא לפניך. בשטר שכתב בו הדיבור אמר לו כשהכשרתי בזה הכשרתי. שכתב זמן בשבת ור' יוסי היה פוסל: הכל מודים בין ר' יהודה בין ר' יוסי שאם כתב שכתב העדים החקיקי לידע ענינו של שטר ומצא בו ידוע ששטר מאוחר הוא וכשר: לפי שהולא שכונתו דקרוק העדים וכתבו כן בידוע כי ללמדנו ששטר מאוחר הוא וכשרותו:

ומכר כותבין חוץ מאחרות שבו וי"ל דלעיל הכי פירשו דהוא אמר אבד שטר חובי וחישינן דלמא טריף והדר טריף אכל הכא מיירי בשדיונו לנו שנאכל או ראינוהו שטרף: **מוזן ראשון** ר' יהודה לא פירש לר' יוסי מוזן ראשון אלא ברייתא היא שניה במילתיה דרבי יהודה לפי האמת: **שואם** הווקעו (ו) דעירובו של שטר. הא ליפלא משמע שאין תמוז להדיא כך אלא דוג' בניקוס) והוא חל ביום חמישי ועתה נאמרת ג' בניקוס מכוונת בשבת וכן ביום שני בשבת שניה של תשרי (ו) והוא חל בשבת נמלאת עונתו מכוונת ביום הכפורים ותימה נימא דעטע בקביעא דירחא ויהיה כבר לרבי יוסי ואמאי פסול ולר' יהודה נמי ניחא טפי למימר הכי ממה שאמר שכתב (ו) (למחובא) בעלמא בשלמא ליום הכפורים לא קשוי מוידיו כיון שמוכר בחיזה יום לשנוע שאותו יום היה ידוע שהיה יום הכפורים שבה לא היה טענה אלא משנת קשה ואומר ר"י דמיירי אחר רובו של חש דאמר בחיו בודקין (סנהדרין דף מה): דאי אפשר דלא שמע: **מסוקף**

יהיה לכה הא דמילא בתוספתא בתחלת מכות שטר שכתבו עמו הייתם במקום פלוני שטר ועדיו כשרין חיישין שמה אחרותו וכתבוהו ושקלו וטרו ר' חנינא ורבינא לאוקמי תרייהו ממני וממתניא ולא דחו מניה וק"ל דלא מוזני' מיוצתא אלא ממשנה או ברייתא שהיא הלכה וכו' והא דבדיא אמרי' קיום שטרות מדרבנן הוא מדאורייתא לא בעינן דק"ל כריש לקיש דאמר (מכות דף יח): עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בבית דין ורכנן הוא דלארביניהו קיום ש"מ שעל הכא לפסול את השטר עליו הראיה הלך מעמידין שטר או בחוקת מאוחר והטעון כי מוקדם הוא כדי לפסלו עליו הראיה: **ור' יוסי פוסל**. שטר מאוחר דעלמא שאין תמוז בהוה כלל דמפרש לקמיה (ע"כ): **והלא מעשה בא לפניך בטרופי**. כותבין שטרות בשבת וזיום הכפורים והכל יבינו שהוא מאוחר ולא נפיק מיניה חורבא דלמקן (ע"כ) אלא במאחר בעלמא שזמנו תמוז ביום ראו לכתובה ולא יודע את מאוחר הוא אם לאו כהווא פליגנא עלך ופסקילנא וטעמא לקמן (ע"כ): **אמר ר' פדה הכל מודים**. ר' יהודה ור' יוסי בכל שטרות מאוחרין בענין זה שכשאונו נוקקין למנות למתי מגיע עונתו של שטר ונמלאת עונת הזמן הכתוב בו מכון ביום השבת או בעשרה בתשרי שטר מאוחר הוא זה וכשר דלכרי הכל דמי כמי שכתב חובו שטר דין דכתבוהו לאו בזמניה כתבוהו אלא אף שהדי אחרותו וכתבוהו שהרי הכל יודעים שלא נכתב בשבת וזיום הכפורים ויכירו שהוא מאוחר ולא אתי לדי חורבא דמפרש לקמן (ס) וה"ק ר' פדת הכל מודים כהווא שטר דקמיה כדאמא שטר שכתבו זמנו בשבת כו' דכשר והיינו דקאמר ליה ר' יוסי כזה הכשרתי: **לא**

ומכר כותבין חוץ מאחרות שבו וי"ל דלעיל הכי פירשו דהוא אמר אבד שטר חובי וחישינן דלמא טריף והדר טריף אכל הכא מיירי בשדיונו לנו שנאכל או ראינוהו שטרף: **מוזן ראשון** ר' יהודה לא פירש לר' יוסי מוזן ראשון אלא ברייתא היא שניה במילתיה דרבי יהודה לפי האמת: **שואם** הווקעו (ו) דעירובו של שטר. הא ליפלא משמע שאין תמוז להדיא כך אלא דוג' בניקוס) והוא חל ביום חמישי ועתה נאמרת ג' בניקוס מכוונת בשבת וכן ביום שני בשבת שניה של תשרי (ו) והוא חל בשבת נמלאת עונתו מכוונת ביום הכפורים ותימה נימא דעטע בקביעא דירחא ויהיה כבר לרבי יוסי ואמאי פסול ולר' יהודה נמי ניחא טפי למימר הכי ממה שאמר שכתב (ו) (למחובא) בעלמא בשלמא ליום הכפורים לא קשוי מוידיו כיון שמוכר בחיזה יום לשנוע שאותו יום היה ידוע שהיה יום הכפורים שבה לא היה טענה אלא משנת קשה ואומר ר"י דמיירי אחר רובו של חש דאמר בחיו בודקין (סנהדרין דף מה): דאי אפשר דלא שמע: **מסוקף**

יהיה לכה הא דמילא בתוספתא בתחלת מכות שטר שכתבו עמו הייתם במקום פלוני שטר ועדיו כשרין חיישין שמה אחרותו וכתבוהו ושקלו וטרו ר' חנינא ורבינא לאוקמי תרייהו ממני וממתניא ולא דחו מניה וק"ל דלא מוזני' מיוצתא אלא ממשנה או ברייתא שהיא הלכה וכו' והא דבדיא אמרי' קיום שטרות מדרבנן הוא מדאורייתא לא בעינן דק"ל כריש לקיש דאמר (מכות דף יח): עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בבית דין ורכנן הוא דלארביניהו קיום ש"מ שעל הכא לפסול את השטר עליו הראיה הלך מעמידין שטר או בחוקת מאוחר והטעון כי מוקדם הוא כדי לפסלו עליו הראיה: **ור' יוסי פוסל**. שטר מאוחר דעלמא שאין תמוז בהוה כלל דמפרש לקמיה (ע"כ): **והלא מעשה בא לפניך בטרופי**. כותבין שטרות בשבת וזיום הכפורים והכל יבינו שהוא מאוחר ולא נפיק מיניה חורבא דלמקן (ע"כ) אלא במאחר בעלמא שזמנו תמוז ביום ראו לכתובה ולא יודע את מאוחר הוא אם לאו כהווא פליגנא עלך ופסקילנא וטעמא לקמן (ע"כ): **אמר ר' פדה הכל מודים**. ר' יהודה ור' יוסי בכל שטרות מאוחרין בענין זה שכשאונו נוקקין למנות למתי מגיע עונתו של שטר ונמלאת עונת הזמן הכתוב בו מכון ביום השבת או בעשרה בתשרי שטר מאוחר הוא זה וכשר דלכרי הכל דמי כמי שכתב חובו שטר דין דכתבוהו לאו בזמניה כתבוהו אלא אף שהדי אחרותו וכתבוהו שהרי הכל יודעים שלא נכתב בשבת וזיום הכפורים ויכירו שהוא מאוחר ולא אתי לדי חורבא דמפרש לקמן (ס) וה"ק ר' פדת הכל מודים כהווא שטר דקמיה כדאמא שטר שכתבו זמנו בשבת כו' דכשר והיינו דקאמר ליה ר' יוסי כזה הכשרתי: **לא**